

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2013/34/ES nuostatos dėl tam tikrų įmonių ir filialų pelno mokesčio informacijos atskleidimo

(COM(2016) 198 final – 2016/0107 (COD))

(2016/C 487/09)

Pranešėjas **Victor ALISTAR**

Bendrapranešėjis **Petru Sorin DANDEA**

Konsultavimasis	Europos Parlamentas, 2016 4 28 Taryba, 2016 4 28
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 50 straipsnio 1 dalis
Atsakingas skyrius	Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius
Priimta skyriuje	2016 9 8
Priėmimas plenarinėje sesijoje	2016 9 21
Plenarinė sesija Nr.	519
Balsavimo rezultatai (už/prieš/susilaikė)	204/7/16

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. EESRK remia Komisijos pasiūlymą, kuriuo siekiama užtikrinti didesnę mokesčių sistemų skaidrumą taikant ataskaitas pagal šalis, ir mano, kad šia priemone galima sustiprinti Europos piliečių pasitikėjimą.

1.2. Mokesčių skaidrumas yra naudinga priemonė užtikrinti, kad būtų pripažintas didžiųjų tarptautinių įmonių indėlis į šalių, kuriose jos vykdo veiklą, viešojo sektoriaus pajamas.

1.3. EESRK nurodo, kad, taikant ataskaitų pagal šalis sistemą, skelbti pagal kitus reglamentus ES, valstybių narių ir kapitalo rinkų lygmenimis parengtus konkrečius duomenis apie mokesčių prievolių vykdymą reikalauja tiek viešoji nuomonė, tiek verslo bendruomenė.

1.4. Sąžiningos ekonominės konkurencijos klimatą galima užtikrinti, kai visų bendrosios rinkos dalyvių ES bendrojoje rinkoje gautas pelnas apmokestinamas vienodai, neatsižvelgiant į tai, kaip jie organizuoja savo veiklą pasaulinėje rinkoje.

1.5. Nors Komisijos pasiūlyti deklaruotinių duomenų standartai yra minimalūs ir žemesni nei EBPO, pasiūlyme dėl direktyvos prašoma juos skelbti, siekiant, kad jie būtų suderinti su tokių bendrovių deklaruojamomis verslo etikos normomis ir vieša atsakomybe prieš visus Europos Sąjungos vartotojus, partnerius ir mokesčių mokėtojus. Todėl EESRK laikosi nuomonės, kad teiktinų duomenų rinkinys turėtų atitikti ES ir daugumos valstybių narių jau priimtus kovos su mokesčių bazės erozija ir pelno perkėlimu (toliau – BEPS) standartus, atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjami teisės aktai grindžiami skaidrumo principu ir jais nesiekama sumažinti jau priimtų tarptautinių įsipareigojimų.

1.6. EESRK mano, kad į kovos su mokesčių vengimu dokumentų rinkinį įtrauktas Komisijos reglamentais turi būti siekiama, kad didžiosios arba tarptautinės įmonės, kurios sąžiningai vykdo savo mokesčines prievoles, neatsidurtų nepalankesnėje padėtyje dėl kitų tarptautinių bendrovių vykdomos agresyvaus mokesčių planavimo praktikos.

1.7. EESRK rekomenduoja duomenis skelbti ir viena iš oficialių Europos Sąjungos kalbų, kuri būtų plačiai vartojama tarptautiniu mastu, siekiant tikslo suteikti plačiai visuomenei realią prieigą prie duomenų apie visą bendrąją rinką.

1.8. EESRK mano, kad, siekiant supaprastinti su duomenų skelbimu bei valdymu Europos Sąjungos lygmeniu susijusią administracinę našta, reikia įpareigoti valstybes nares pildyti viešąjį ataskaitų pagal šalis registrą, su kuriuo būtų susieta standartizuota ES lygmens sistema.

1.9. Pagal valstybių narių ir Komisijos priimtus atvirų Vyriausybės partnerystės išipareigojimus duomenys turi būti skelbiami tam tikrame portale atviros sistemos forma, kad pilietinė visuomenė ir įmonės galėtų su jais susipažinti ir jiems būtų paprasta jais naudotis.

1.10. EESRK mano, kad, siekiant išspręsti esmines problemas, Komisija turi pristatyti platesnio užmojo priemones, kuriomis būtų toliau įgyvendinami dabartiniai mokesčių derinimo tikslai, o investicijų programoms, socialinei apsaugai ir valstybių narių ekonomikos augimui reikalingos lėšos būtų kaupiamos veiksmingai, proporcingai, nediskriminuojant ir stengiantis išvengti tiek mokesčių bazės erozijos, tiek piktnaudžiavimo ir perteklinio apmokestinimo rizikos tam tikrose jurisdikcijose.

1.11. EESRK mano, kad 750 mln. EUR riba yra per aukšta, ir prašo arba sumažinti šią sumą, arba nustatyti jos laipsniško sumažinimo tvarkaraštį.

1.12. Reikia nustatyti aiškesnius gero mokesčių srities valdymo apibrėžties kriterijus ir nustatyti jų neatitinkančias mokesčių jurisdikcijas.

2. Europos Komisijos pasiūlymas

2.1. 2016 m. kovo mėn. Europos Komisija pristatė komunikatą⁽¹⁾, kuriame išdėstytas dalinio Apskaitos direktyvos pakeitimo projektas⁽²⁾. Šis direktyvos projektas buvo paskelbtas kaip 2016 m. kovo mėn. Komisijos pristatyto Kovos su mokesčių vengimu dokumentų rinkinio dalis, įtraukta į veiksmų planą⁽³⁾, kuriuo siekiama skaidresnės, teisingesnės ir veiksmingesnės įmonių apmokestinimo sistemos.

2.2. Kova su mokesčių vengimu ir agresyviu mokesčių planavimu yra vienas Europos Komisijos prioritetų. Savo pateiktu pasiūlymu Europos Komisija ketina užtikrinti, kad bus taikomas principas, jog pelno mokestis turėtų būti mokamas šalyje, kur gaunamas pelnas.

2.3. Siūlomoje direktyvoje reikalaujama, kad tarptautinės įmonės, kurių apyvarta viršija 750 mln. EUR, ataskaitoje pagal šalis viešai atskleistų mokamą pelno mokestį ir kitą su mokesčiais susijusią informaciją.

2.4. Pasiūlyme dėl direktyvos nenustatyta jokia nauja mažųjų ir labai mažų įmonių prievolė, susijusi su sumokėtu pelno mokesčiu.

2.5. Pasiūlyme dėl direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2013/34/ES, numatytos priemonės, kuriomis siekiama valstybėse narėse vienodai įgyvendinti EBPO kovos su mokesčių bazės erozija ir pelno perkėlimu (BEPS, angl. *base erosion and profit shifting*) veiksmų plano 13-ą veiksmą⁽⁴⁾. Šiomis nuostatomis siekiama tobulinti automatinius valstybių narių mokesčių administravimo tarnybų informacijos mainus, įtraukiant duomenis apie tarptautinių įmonių finansinių metų pabaigos rezultatus.

2.6. Komisijos pasiūlymu taip pat reaguojama į Europos Parlamento prašymus Europos Sąjungos lygmeniu taikyti ataskaitas pagal šalis apie įmonių pelno mokestį.

⁽¹⁾ COM(2016) 198 *final*.

⁽²⁾ Direktyva 2013/34/ES.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/company_tax/anti_tax_avoidance/timeline_without_logo.png

⁽⁴⁾ <http://www.oecd.org/fr/fiscalite/documentation-des-prix-de-transfert-et-aux-declarations-pays-par-pays-action-13-rapport-final-2015-9789264248502-fr.htm>

2.7. 2015 m. birželio–gruodžio mėn. Komisijos tarnybos pradėjo plačias konsultacijas dėl pasiūlymų įvesti ataskaitų pagal šalis sistemą. Joje dalyvavo 400 respondentų, pirmiausia įmonės, šakinės profesinės sąjungos, NVO, piliečiai ir ekspertų grupės. Dauguma asmenų, pateikusių atsakymus per viešąsias konsultacijas, ragino ES vadovauti debatams ir prirėkus imtis tolesnių tarptautinio lygmens iniciatyvų dėl ataskaitų pagal šalis teikimo. Didžioji dalis atsakymus pateikusių įmonių nurodė, kad yra labiau linkusios rinktis EBPO BEPS standartą atitinkančią ataskaitų pagal šalis teikimo tvarką.

2.8. Pasiūlymas grindžiamas poveikio tyrimu, kurį teigiamai įvertino Reglamentavimo patikros valdyba, ir, gavus jos nuomonę, ne kartą tobulintas.

2.9. Komisijos vertinimu, ataskaitas pagal šalis turės rengti apie 6 000 įmonių, veiklą vykdančių Europos Sąjungoje. Iš jų maždaug 2 000 turi savo buveines ES – tai tik nedidelė 7,5 mln. Europos įmonių dalis.

3. Bendrosios ir konkrečios pastabos

3.1. Pasiūlyme dėl direktyvos visos valstybės narės raginamos vienodai taikyti taisykles, nustatytas EBPO BEPS veiksmų plane⁽⁵⁾, kuriuo siekiama pasauliniu lygmeniu spręsti agresyvaus mokesčių planavimo problemą. Kaip EESRK jau yra pabrėžęs ankstesnėse nuomonėse⁽⁶⁾, jis palankiai vertina Komisijos iniciatyvą ir remia jos pastangas kovoti su prie valstybių narių mokesčių bazių erozijos prisidedančiu tam tikrų tarptautinių įmonių vykdomu agresyviu mokesčių planavimu, kuris, remiantis skaičiavimais, sudaro keliasdešimt milijardų eurų per metus.

3.2. Komisijos numatytomis kovos su mokesčių vengimu priemonėmis didinamas mokesčių skaidrumas ir daromas teisėtas spaudimas siekiant užtikrinti teisingas konkurencijos ir ekonominės veiklos rezultatų siekimo sąlygas įmonėms, kurios turi galimybių užsiimti mokesčių planavimu, ir tikrai vidaus rinkoje veikiančioms įmonėms. Nagrinėjama direktyva ne keičiami apmokestinimo principai, o didinamas jų taikymo skaidrumas, tenkinant ES viešosios nuomonės lūkesčius, išreikštus po informacijos nutekėjimo skandalo Liuksemburge (Luxleaks) ir Panamos dokumentų paviešinimo.

3.3. Siūloma direktyva nebūtų taikoma 85–90 % tarptautinių įmonių, nes teikti ataskaitas pagal šalis būtų privaloma tik apyvartai viršijus 750 mln. EUR sumą. EESRK mano, kad ši riba yra per aukšta ir diskriminuojanti. Kadangi dauguma tarptautinių įmonių į direktyvos taikymo sritį nepatenka, tikėtinas jos taikymo poveikis gali būti mažas.

3.4. EESRK mano, kad 750 mln. EUR suma turi būti laipsniškai mažinama ir kad atlikus tarpinį poveikio įvertinimą turi būti nustatytas jos mažinimo tvarkaraštis.

3.5. Komisija siūlo į ataskaitas pagal šalis įtraukti tam tikrą pasiūlymo dėl direktyvos 48c straipsnyje nurodytą informaciją. EESRK mano, kad šios informacijos kategorijai reikėtų priskirti įmonių deklaruojamas operacijas, įvykdytas tam tikrose mokesčių jurisdikcijose, kurios nurodytos pasiūlymo dėl direktyvos 48 g straipsnyje. Be to, siekiant, kad taikoma direktyva būtų gauti laukiami rezultatai, reikia, kaip rekomenduojama EBPO BEPS veiksmų plane, į pirmiau minėtame straipsnyje nurodytos deklaruojamos informacijos kategorijų sąrašą įtraukti ir duomenis apie įmonės turtą ir pardavimus bei visų jos patronuojamųjų įmonių ir filialų sąrašą.

3.6. Komisija siūlo, kad ataskaitos pagal šalis būtų išsamios ir kad atskirai būtų pateikiami finansinės atskaitomybės dokumentai, susiję su kiekviena valstybe nare, kurioje patronuojančioji įmonė turi patronuojamųjų įmonių ar filialų. Pasiūlyme dėl direktyvos numatyta, kad tuo atveju, kai mokesčių jurisdikcija yra ne Europos Sąjungoje, būtų pateikiami konsoliduota informacija. EESRK mano, kad pateikiant konsoliduotuosius duomenis įmanoma paslėpti bet kurias agresyvaus mokesčių planavimo operacijas, todėl direktyva taptų mažiau veiksminga. EESRK rekomenduoja Komisijai nustatyti, kad išsami ataskaita pagal šalis būtų skelbiama pagal mokesčių jurisdikciją ir kad joje būtų nurodytos visos mokesčių jurisdikcijos, kuriose patronuojančioji įmonė turi patronuojamųjų bendrovių ar filialų.

3.7. Pasiūlymo dėl direktyvos 48 g straipsnyje numatyta parengti nebendradarbiaujančių arba gero mokesčių valdymo standartų nesilaikančių mokesčių jurisdikcijų sąrašą. EESRK jau pritarė pasiūlymui parengti jurisdikcijų, atsisakančių taikyti gero mokesčių valdymo standartus, europinį sąrašą⁽⁷⁾. Šiuo metu dauguma valstybių narių turi savo sąrašų ir sankcijų sistemas, taikomas finansiniams sandoriams su šiomis mokesčių jurisdikcijomis. EESRK mano, kad ES lygmens sąrašas,

⁽⁵⁾ <http://www.oecd.org/fr/ctp/beps-actions.htm>

⁽⁶⁾ Žr. EESRK nuomonę dėl Veiksmų plano stiprinti kovą su mokesčiniu sukčiavimu ir mokesčių slėpimu (OL C 198, 2013 7 10, p. 34) ir EESRK nuomonę dėl Kovos su mokesčių vengimu dokumentų rinkinio (OL C 264, 2016 7 20, p. 93).

⁽⁷⁾ Žr. EESRK nuomonę dėl Mokesčių skaidrumo dokumentų rinkinio (OL C 332, 2015 10 8, p. 64).

kuriame būtų apibrėžti konkretūs kriterijai, leisiantys nustatyti laikytis taisyklių atsisakančias jurisdikcijas, ir sankcijos, vienodai taikytinos visose valstybėse narėse, būtų daug veiksmingesnė kovos su mokesčių vengimu ir agresyviu mokesčių planavimu priemonė. EESRK taip pat pritaria Komisijos strategijoje nurodytoms priemonėms.

3.8. EESRK rekomenduoja, siekiant viešosios politikos tikslo padidinti įmonių mokesčių skaidrumą ir suteikti galimybę nevaržomai susipažinti su ataskaitomis pagal šalis, įsteigti viešąjį nacionalinį registrą, kurį tvarkytų valstybių narių mokesčių administratoriai. Kad tokiomis sąlygomis darbo procesas būtų lengvesnis, o įmonių administravimo našta – mažesnė, EESRK rekomenduoja direktyva nustatyti valstybėms narėms bendrą standartinį formatą, kuriuo, vykdant atvirų Vyriausybės partnerystės įsipareigojimus, duomenys būtų apdorojami atviroje sistemoje.

3.9. EESRK mano, kad, siekiant vidaus rinkoje sukurti bendrą mokesčių etikos sistemą, būtina, kad mokesčių politika būtų grindžiama geriau suderintais apmokestinimo principais ir strategijomis, labiau pabrėžiant principą, kad pelnas turi būti apmokestinamas ten, kur yra gautas, taip pat ir tuo atveju, kai valstybės narės tarpusavyje palaiko gamybos ir prekybos santykius.

3.10. Atsižvelgdamas į ne kartą išsakytus pilietinės visuomenės organizacijų prašymus užtikrinti didesnę tarptautinių įmonių apmokestinimo skaidrumą, EESRK teigiamai vertina Komisijos iniciatyvą direktyvoje nustatyti valstybių narių prievolę pavišinti ataskaitose pagal šalis pateiktus duomenis.

3.11. Pasiūlyme dėl direktyvos numatyta, kad ataskaita pagal šalis būtų skelbiama oficialiaja valstybės narės, kurios teritorijoje įmonė vykdytų veiklą, kalba. EESRK mano, kad reikėtų tokias ataskaitas skelbti ir bent viena tarptautiniu mastu vartojama užsienio kalba, kad visuomenei būtų užtikrinta galimybė susipažinti su jose pateikiama mokesčių informacija.

3.12. Krizė turėjo neigiamų padarinių valstybių narių mokesčių administravimo įstaigų pajėgumams, todėl EESRK rekomenduoja Komisijai ir šioms įstaigoms, taikant naujas mokesčių srities taisykles, skirti pakankamai žmogiškųjų išteklių ir lėšų, siekiant užtikrinti sėkmingą jų taikymą.

Bruselis, 2016 m. rugsėjo 21 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Georges DASSIS*
